

Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan asetukseen:

Gynekologinen potilasjärjestö Korento ry. vastustaa esitettyjä korotuksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin. Korento näkee jo tämänhetkisen maksutason monelle kohtuuttoman korkeana. Emme pidä perusteltuna, että asiakkaan maksutaakkaa terveydenhuollosta nostetaan millään osa-alueella. Nyt esitettävät korotukset kohdistuvat pääasiassa erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoidon maksut ovat jo nyt huomattavan korkeita ja erityisesti pitkäaikaissairaat ihmiset saattavat joutua käyttämään erikoissairaanhoidon palveluita säännöllisesti vuodesta toiseen eikä heillä ole mahdollisuuksia vaikuttaa palvelujen tarpeeseen itse.

Hoitoon liittyvät kustannukset ovat jo nyt merkittävä haaste ja kyselytutkimusten mukaan ihmiset jättävät käyntejä väliin tai tinkivät muilla tavoin sairautensa hoidosta, koska rahat eivät riitä. Esimerkiksi SOSTE ry:n tuoreen kyselyn mukaan kolmasosalla potilasjärjestöjen jäsenistä on taloudellisia vaikeuksia hankkia lääkkeitä. Hoitoon liittyvät kustannukset ovat kokonaisuus ja sekä asiakasmaksujen että lääkekustannusten taso vaikuttaa siihen, joutuuko hoidosta tinkimään.

Gynekologisten sairauksien ja oireyhtymien erityispiirteenä on se, että hoitoa on jo nyt erityisen hankala saada julkisista palveluista. Tyypillinen diagnoosiviive on 6-9 vuotta. Viive vaikuttaa monella työkykyyn ja hedelmällisyyteen. Lisäksi moni kokee, ettei heitä oteta tosissaan vakavienkaan oireiden kanssa. Korento vaatii, että jokaisella pitää olla pääsy tarvitsemiinsa palveluihin kohtuullisella hinnalla. Nyt tehtävillä korotuksilla ei aiota suunnata lisärahoitusta palvelujen järjestämiseen. On täysin kohtuutonta, että asiakkaan maksutaakkaa nostetaan, mutta siitä koituvilla tuotoilla ei vahvisteta palvelujen saatavuutta. Toinen erityispiirre on se, että sairauksien hoitoon käytetään paljon lääkkeitä, joiden virallinen käyttöaihe ei ole sairauden hoito vaan raskauden ehkäisy. Nämä valmisteet eivät siis ole korvattavia tai kerrytä maksukattoa. Aina kun tarkastellaan sosiaali- ja terveystalouden käyttäjien maksutaakkaa, pitäisi huomioida kokonaisuus, johon vaikuttaa asiakasmaksujen ja lääkekustannusten lisäksi myös esimerkiksi matkakulut hoitoon ja kuntoutukseen.

Ministeriön tiedotteessa todetaan, että korotukset saattavat lisätä niiden pienituloisten määrää, joille maksut ovat kohtuuton rasite. Tiedotteessa mainitaan, että maksujen huojentamisesta tai perimättä jättämisestä säädetään laissa. Käytännössä huojentaminen ei kuitenkaan toteudu, koska tieto siitä saavuttaa heikosti tarvitsevat asiakkaat ja huojentamisen tai perimättä jättämisen hakeminen on monimutkaista, mikä jo itsessään tekee hakemisesta osalle asiakkaista liian vaikeaa. Nyt esitettävien korotusten yhteydessä ei olla esitetty mitään keinoja siihen, miten ihmisten oikeutta huojennuksiin käytännössä parannetaan. Nyt esitetyillä korotuksilla on merkittävä riski lisätä entisestään ulosottoon päätyneitä asiakasmaksuja ja ihmisten velkaantumista.

Korento pitää huolestuttavana, että osittain samoihin henkilöihin kohdistuvia uudistuksia toteutetaan samaan aikaan eikä kaikkia päällekkäisiä vaikutuksia ole mahdollista arvioida riittävän tarkkaan. Haluamme muistuttaa, että myös moni opiskelija, työtön ja yksinhuoltaja elää säännöllistä hoitoa tarvitsevan pitkäaikaissairauden kanssa. On kohtuutonta, että

samojen ihmisten jo ennestään vaikeaa taloudellista tilannetta vaikeutetaan samanaikaisesti monella eri muutoksella.

Tampereella 31.10.2023

Gynekologinen potilasjärjestö Korento ry.

Olga Haapa-aho
Toiminnanjohtaja